

Μα στ' αλήθεια εφηύραμε πολλά;

Η αγγελία εμφανίστηκε κατά πάσα πιθανότητα στο Internet, αλλά δεν ξέρω πού, γιατί μου την πέρασαν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Είναι μια εμπορική ψευδοπρόταση που διαφημίζει μια καινοτομία, το Built-in Orderly Organized Knowledge, που το ακρωνύμιό του είναι BOOK, δηλαδή βιβλίο.

Μηδέν καλώδια, μηδέν μπαταρία, μηδέν ηλεκτρικά κυλώματα, κανένας διακόπτης ή κουμπί, είναι συμπαγές και φορητό, μπορείς να το χρησιμοποιήσεις ακόμα και καθισμένος μπροστά στο τζάκι σου. Αποτελείται από μια αλληλουχία αριθμημένων φύλλων (από ανακυκλώσιμο χαρτί), το καθένα από τα οποία περιέχει χιλιάδες bit πληροφοριών. Αυτά τα φύλλα συγκρατούνται μαζί στη σωστή σειρά από ένα κομψό περίβλημα.

Κάθε σελίδα σκανάρεται οπτικά και οι πληροφορίες καταγράφονται απ' ευθείας στον εγκέφαλο. Υπάρχει η εντολή «browse» που σου επιτρέπει να περάσεις από τη μία σελίδα στην άλλη, προς τα μπρος ή προς τα πίσω, με μια κίνηση του δακτύλου. Μια λειτουργία που λέγεται «ευρετήριο» σου επιτρέπει να βρεις αμέσως το επιθυμητό επιχείρημα στη σωστή σελίδα. Μπορείς να αγοράσεις και κάτι προαιρετικό που λέγεται «σελιδοδείκτης», το οποίο σου επιτρέπει να επιστρέφεις εκεί όπου σταμάτησες την τελευταία φορά, ακόμα κι αν έκλεισες το BOOK.

Η ανακοίνωση καταλήγει με διάφορες ακόμα πληροφορίες γι' αυτό το εκπληκτικά καινοτόμο μέσον και αναγγέλλει και την εμπορική κυκλοφορία του Portable Erasable-Nib Cryptic Intercommunication Language Stylus, PENCIL (δηλαδή, μολύβι). Δεν είναι απλώς ένα ωραίο χιουμοριστικό κομμάτι, αλλά και η απάντηση στις πλήθος εναγώνιες ερωτήσεις σχετικά με το πιθανό τέλος του βιβλίου μπροστά στην προέλαση των υπολογιστών.

Υπάρχουν πλήθος αντικείμενα που, από τότε που επινοήθηκαν, δεν είναι δυνατόν να τελειοποιηθούν περισσότερο, όπως το ποτήρι, το κουτάλι, το σφυρί. Όταν ο Philip Stark θέλησε να αλλάξει τη μορφή του λεμονοστύφτη, έφτιαξε ένα υπέροχο αντικείμενο που ωστόσο αφήνει τα κουκούτσια να πέσουν στο ποτήρι, ενώ ο κλασικός λεμονοστύφτης τα συγκρατεί μαζί με τον πολτό. Τις προάλλες στο μάθημα, εννευρίστηκα όταν βρήκα μια πανάκριβη ηλεκτρονική συσκευή που πρόβαλλε απαισία τις εικόνες: ο παλιός φωτεινός πίνακας, για να μην πω για το αρχαίο επιδιασκόπιο, τις προβάλλει καλύτερα.

Ενώ ο 20^{ος} αιώνας φτάνει στο τέλος του, θα πρέπει να αναρωτηθούμε αν πράγματι, μέσα σ' αυτά τα εκατό χρόνια, εφηύραμε πολλά νέα πράγματα. Όλα όσα χρησιμοποιούμε καθημερινά επινοήθηκαν κατά τον 19^ο αιώνα. Κατονομάζω μερικά: το τρένο (αλλά η ατμομηχανή ανήκει στον προηγούμενο αιώνα), το αυτοκίνητο (με τη βιομηχανία του πετρελαίου που είναι προϋπόθεσή του), τα ατμόπλοια με προωθητικές προπέλες, την αρχιτεκτονική με οπλισμένο σκυρόδεμα και τους ουρανοξύστες, τα υποβρύχια, τους υπόγειους σιδηροδρόμους: το δυναμό, τον στροβιλοφόρο κινητήρα, την ντιζελομηχανή με πετρέλαιο, το αεροπλάνο (το οριστικό πείραμα των αδελφών Wright γίνεται μόλις τρία χρόνια μετά το τέλος του αιώνα), τη γραφομηχανή, το γραμμόφωνο, το ντικαφόν, τη ραπτομηχανή, το ψυγείο και τις κονσέρβες, το παστεριωμένο γάλα, τον αναπτήρα των πούρων (και τα τσιγάρα), τις κλειδαριές ασφαλείας Yale, τον ανελκυστήρα, το πλυντήριο, το ηλεκτρικό σίδερο, το στυλό, τη σβηστήρα, το στυπόχαρτο, το γραμματόσημο, το

πνευματικό ταχυδρομείο, το water closet, το ηλεκτρικό κουδούνι, τον ανεμιστήρα, την ηλεκτρική σκούπα (1901), το ξυραφάκι, τα πτυσσόμενα κρεβάτια, τις πολυθρόνες του κουρέα και τις περιστρεφόμενες καρέκλες του γραφείου, τα σπύρτα τριβής και τα σπύρτα ασφαλείας, το αδιάβροχο, το φερμουάρ, την παραμάνα, τα αναψυκτικά με ανθρακικό, το ποδήλατο με λάστιχα και αεροθάλαμο, τους τροχούς με ακτίνες από ατσάλι και μετάδοση κίνησης από αλυσίδα, το λεωφορείο, το ηλεκτρικό τραμ, τον υπέργειο σιδηρόδρομο, το σελοφάν, το σελλιλόντ, τις τεχνητές ίνες, τα πολυκαταστήματα για να τα πουλούν όλ' αυτά και –αν μου επιτρέπετε –τον ηλεκτροφωτισμό, το τηλέφωνο, τον τηλεγράφο, το ραδιόφωνο, τη φωτογραφία και το σινεμά. Ο Babbage¹ εφευρίσκει μια υπολογιστική μηχανή που μπορεί να κάνει εξήντα έξι προσθέσεις στο λεπτό και επομένως, βρισκόμαστε καθ' οδόν για το κομπιούτερ.

Ασφαλώς, ο αιώνας μας μάς προσέφερε την ηλεκτρονική, την πενικιλίνη και πολλά ακόμα φάρμακα που παρέτειναν τη ζωή μας, τα πλαστικά, την πυρηνική σχάση, την τηλεόραση και τα ταξίδια στο διάστημα. Ίσως να μου ξεφεύγει και κάτι, αλλά η αλήθεια είναι ότι οι πιο ακριβές πένες και τα πιο ακριβά ρολόγια προσπαθούν ν' αναπαραγάγουν τα κλασικά μοντέλα του 19^{ου} αιώνα, ενώ σε μία παλιά *Bustina* σχολιάζα ότι η τελευταία τελειοποίηση στο πεδίο των επικοινωνιών –δηλαδή το Ίντερνετ –ξεπερνάει τον ασύρματο τηλεγράφο που επινόησε ο Μαρκόνι με έναν ενσύρματο τηλέφωνο, δηλαδή σημαδεύει την επιστροφή από το ράδιο στο τηλέφωνο.

Τουλάχιστον δύο από τις χαρακτηριστικές εφευρέσεις του αιώνα μας, τα πλαστικά και την πυρηνική σύντηξη, προσπαθούμε να τις ξε-εφεύρουμε, διότι αντιληφθήκαμε ότι μολύνουν τον πλανήτη. Η πρόοδος δεν αποτελείται κατ' ανάγκη από το να πηγαίνεις μπροστά με οποιοδήποτε αντίτιμο. Ζήτησα να μου ξαναφέρουν τον φωτεινό μου πίνακα.

2000

¹ Charles Babbage (1791-1871): Άγγλος μαθηματικός, μηχανικός, φιλόσοφος και εφευρέτης θεωρείται ο «πατέρας του ηλεκτρονικού υπολογιστή».